

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 14 listopada 2024 r.

Pozycja 241

POSTANOWIENIE

z dnia 25 lipca 2024 r.

Sygn. akt Ts 86/24

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Bogdan Świączkowski,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej A.M. i A.G. w sprawie zgodności:

- 1) art. 598¹⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1550, ze zm.) w zakresie, w jakim „przepis nie reguluje powiązania zagrożenia z wyłączną winą osoby pod której pieczę dziecko pozostaje a także w zakresie w jakim nie wprowadza żadnych ograniczeń kwotowych co do wysokości kary i w związku z wadliwą redakcją dozwala na arbitralne i niejednolite stosowanie prawa”, z art. 64 i art. 45 w związku z art. 2 i art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) art. 598¹⁶ ustawy Kodeks postępowania cywilnego w zakresie, w jakim „przepis nie reguluje powiązania nakładania kar z wyłączną winą osoby pod której pieczę dziecko pozostaje a także w zakresie w jakim nie wprowadza żadnych ograniczeń kwotowych co do wysokości kary”, z art. 64 i art. 45 w związku z art. 2 i art. 31 ust. 3 Konstytucji;
- 3) art. 598¹⁷ ustawy Kodeks postępowania cywilnego w zakresie, w jakim „przepis ten nie reguluje wysokości oraz warunków obliczania zwrotu wydatków”, z art. 64 w związku z art. 2 Konstytucji;
- 4) art. 598¹⁵ ustawy Kodeks postępowania cywilnego w zakresie, w jakim „przepis nie reguluje kwestii wysłuchania dziecka i obowiązku ustalenia jego woli”, z art. 45 w związku z art. 72 ust. 1 i 3, art. 47, art. 48 w związku z art. 2 Konstytucji;
- 5) art. 598¹⁶ ustawy Kodeks postępowania cywilnego w zakresie, w jakim przepis „nie reguluje kwestii wysłuchania dziecka i obowiązku ustalenia jego woli”, z art. 45 w związku z art. 72 ust. 1 i 3, art. 47, art. 48 w związku z art. 2 Konstytucji;
- 6) art. 113 § 1 ustawy z 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2809) w zakresie, w jakim „nakłada na dziecko obowiązek kontaktu z rodzicem”, z art. 72 ust. 1 w związku z art. 47 i art. 48 ust. 1 i art. 2 i art. 31 ust. 3 Konstytucji,

p o s t a n a w i a:

nadać skardze konstytucyjnej dalszy bieg.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 27 kwietnia 2024 r. (data nadania) A.M. (dalej: skarżąca) i reprezentowana przez matkę A.M. A.G. (dalej: małoletnia skarżąca) wystąpiły z żądaniem przytoczonym w komparycji niniejszego postanowienia na tle następującego stanu faktycznego.

Postanowieniem z 4 kwietnia 2023 r. (sygn. akt [...]) Sąd Rejonowy w W. nakazał skarżącej zapłacić na rzecz T.G. (wnioskodawcy) oznaczoną kwotę pieniężną za naruszenie obowiązków dotyczących wykonywania kontaktów wnioskodawcy z małoletnią skarżącą. Zażalenie skarżącej na to orzeczenie zostało oddalone przez Sąd Okręgowy w O. I Wydział Cywilny postanowieniem z 29 września 2023 r. (sygn. akt [...]).

Zarządzeniem Prezesa Trybunału Konstytucyjnego z 29 maja 2024 r. (doręczonym 12 czerwca 2024 r.) skarżące zostały wezwane do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej przez doręczenie pełnomocnictwa szczególnego uprawniającego do sporządzenia i wniesienia skargi konstytucyjnej oraz reprezentowania skarżących przed Trybunałem Konstytucyjnym w odniesieniu do sprawy, w związku z którą złożona została skarga konstytucyjna; doręczenie odpisów lub kopii poświadczonych za zgodność z oryginałem wyroków, decyzji lub innych rozstrzygnięć potwierdzających wyczerpanie drogi prawnej, w szczególności postanowień: Sądu Rejonowego w W. z 4 kwietnia 2023 r. (sygn. akt [...]), Sądu Okręgowego w O. z 29 września 2023 r. (sygn. akt [...]); udokumentowanie daty doręczenia skarżącym ostatecznego orzeczenia (przesłanie np. poświadczonej za zgodność z oryginałem koperty, w której doręczone zostało to orzeczenie, wraz z monitoringiem przesyłki Poczty Polskiej lub poświadczonej za zgodność z oryginałem kopii zwrotnego potwierdzenia odbioru tej przesyłki albo elektronicznego potwierdzenia odbioru) oraz poinformowanie, czy od ostatecznego orzeczenia został wniesiony nadzwyczajny środek zaskarżenia.

W piśmie z 19 czerwca 2024 r. (data nadania) skarżące ustosunkowały się do powyższego wezwania.

Skarżące wnoszą o zbadanie zgodności z Konstytucją regulacji prawnej dotyczącej ustalania kontaktów dziecka z rodzicem bez obowiązku brania pod uwagę woli dziecka. Kwestionują także przepisy naruszające ich prawo własności przez brak regulacji wysokości orzeczonych kar pieniężnych, przesłanek ich orzekania oraz sposobu obliczania kosztów widzenia, a także prawo do sądu rozumiane jako możliwość bycia wysłuchanym przez sąd. Jednocześnie podnoszą, że doszło do braku poszanowania bieżących interesów małoletniej przez nakazanie jej utrzymywania kontaktów z ojcem.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Skarga konstytucyjna jest sformalizowanym środkiem ochrony konstytucyjnych wolności i praw. Jej merytoryczne rozpoznanie jest uzależnione od spełnienia przesłanek wynikających z art. 79 ust. 1 Konstytucji, a doprecyzowanych w ustawie z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK). Weryfikacja ich spełnienia następuje na etapie wstępnego rozpoznania na posiedzeniu niejawnym (art. 61 ust. 1 u.o.t.p.TK).

W świetle art. 79 ust. 1 Konstytucji przedmiotem skargi konstytucyjnej może być tylko zarzut niekonstytucyjności przepisów ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie których ostatecznie rozstrzygnięto o prawach lub wolnościach konstytucyjnych przysługujących skarżącemu. Innymi słowy, ostateczne orzeczenie sądu lub organu administracji publicznej, wydane na podstawie zaskarżonych w skardze przepisów, musi dotyczyć konstytucyjnych wolności i praw skarżącego.

2. Rozpatrywana skarga konstytucyjna została wniesiona przez matkę oraz jej małoletnią córkę.

2.1. Skarga konstytucyjna skarżących spełnia przesłanki przekazania do rozpoznania merytorycznego.

Skarga została sporządzona w imieniu skarżących przez adwokata (art. 44 ust. 1 u.o.t.p.TK) i wniesiona w przepisany terminie (art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK). Skarżące wyczerpały drogę prawną (art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK), gdyż postanowienie Sądu Okręgowego w O. z 29 września 2023 r. (sygn. akt [...]) jest prawomocne i nie przysługują od niego zwykłe środki zaskarżenia. Skarżące określiły przedmiot kontroli (art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK) i wskazały, które konstytucyjne prawa i wolności oraz w jaki sposób – ich zdaniem – zostały naruszone (art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK), a także przedstawiły w tym zakresie stosowne uzasadnienie (art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p.TK).

W ocenie Trybunału skarga konstytucyjna skarżących nie jest obarczona nieusuwalnymi brakami formalnymi, o których mowa w art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK, a sformułowane w niej zarzuty nie są oczywiście bezzasadne w rozumieniu art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p.TK.

W tym stanie rzeczy Trybunał postanowił jak w sentencji.